

Nr 11

Av herr Wiklund, om fria läroböcker m. m. för lärare.

Inom statlig liksom med sannolikhet även inom all kommunal förvaltning är det en närmast självfallen regel, att erforderlig litteratur — speciellt av handbokskaraktär — för utövande av statliga eller kommunala tjänster utan kostnad ställes till vederbörande ämbets- och tjänstemäns förfogande. Det torde väl också genomgående förhålla sig så, att även andra kategorier yrkesutövare i enskild eller offentlig tjänst genom arbetsgivarens försorg förses med de verktyg och den materiel i övrigt, som kan erfordras för resp. arbetes effektiva utförande.

Ett undantag från ovan exemplifierade regel utgör dock lärare vid skolorna. Den lärobokslitteratur som eleverna använder och dessa befattningshavare därför oundgängligen behöver för sin undervisande verksamhet, har dessa att själva anskaffa på egen bekostnad. I skolor med fria skolböcker för eleverna synes i vissa fall lärare, utan att detta formligen reglerats, kunna disponera ett eller annat skolan tillhörigt, egentligen för elever avsett extra-exemplar av någon eller flera läroböcker. Detta kan självfallet inte alls förekomma i t. ex. gymnasierna, där principen om fria skolböcker för eleverna inte tillämpas och sålunda dylika läroboksexemplar inte står till förfogande.

Det förhåller sig visserligen så, att kostnad för inköp av böcker, som är nödvändiga för tjänsts utövande och sålunda för arbetsinkomsts förvärvande, i princip är avdragsgill vid avgivande av allmän självdeklaration vid taxering till statlig och kommunal beskattning. Men tjänst innehavaren måste ju dock själv svara för dessa utgifter, vilka för de olika lärarkategorierna, särskilt i en tid som den nuvarande, då skolväsendet är under stark omvandling med behov av ständigt nya läroböcker och annan arbetsmateriel som en naturlig konsekvens, kan bli relativt betungande även med den rabattering, som kan komma i fråga. En ständigt pågående förnyelse av läroboksbeståndet — särskilt i vissa ämnen — är ju ofrånkomlig och betingad även av den successiva förändringen av själva lärostoffets innehåll på grund av den pågående och allt snabbare utvecklingen inom samhället, forskningen, främmande länder etc. med behov av nya läroböcker eller reviderade bokupplagor som följd. Den egentligen enda litteratur som f. n. ställes till lärarnas förfogande utan kostnad är enligt uppgift läroplaner och skolbestämmelser.

Det ter sig naturligt och rättvist att lärarnas särställning i ovan angivna

hänseende bringas att upphöra. Självfallet får ett sådant yrkande ekonomiska konsekvenser för samhället och skapar dessutom en del gränsdragningsproblem. Sådana frågor som vilka olika slag av böcker och annan arbetsmateriel som utan kostnad skall ställas till lärarnas förfogande, vilka typer av skolor denna princip tillämpning skall omfatta, till lärares förfogande ställda böckers redovisning och eventuella återlämnande etc. måste t. ex. besvaras. Att det är rimligt att tillämpa denna princip även på skolområdet förefaller dock tämligen givet med tanke på att denna som ovan påpekats har allmän giltighet beträffande andra befattningar och deras innehavare inom såväl den offentliga som den enskilda sektorn av arbetsmarknaden.

Med stöd av vad ovan anförts får jag hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om skyndsamt och allsidig utredning av frågan om tillämpning vid landets skolor av principen om lärares förseende med erforderliga läroböcker och annan nödvändig arbetsmateriel på det allmännas bekostnad samt om förslag i ämnet snarast möjligt på grundval av utredningen.

Stockholm den 15 januari 1964

Daniel Wiklund

Nr 12

Av herr Larsson i Umeå, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Bidrag till Sveriges elevers centralorganisation.

(Lika lydande med motion nr 7 i Första kammaren)

Stockholm den 15 januari 1964

Sigvard Larsson